

NEDSIVNINGSTILLADELSER - HVILKE UDFORDRINGER ER DER FOR DE KOMMUNALE MYNDIGHEDER?

Biolog Jane Meller Thomsen, Københavns Kommune

ATV JORD OG GRUNDTVAND

LAR – Lokal afledning af regnvand

Møde 26. april 2012

RESUMÉ

Kommunerne skal planlægge spildevandshåndteringen og give tilladelser til nedsivning af spildevand – bl.a. via faskiner og regnbede – indenfor rammerne som lovgivningen giver og kommunernes retningslinjer og strategier.

I Københavns Kommune sagsbehandles ansøgninger om tilladelse til nedsivning med fokus på:

- hvad spildevandet, som ønsket nedsivet, indeholder
- hvordan nedsivningen ønskes etableret, og
- hvilke forhold, der er til stede, hvor man ønsker at nedsive.

På den måde forsøges det at sikre, at nedsivning af spildevand ikke giver anledning til nye forureninger eller spreder eksisterende forureninger i byen.

INDLEDNING

Det er kommunernes opgave at planlægge spildevandshåndteringen, godkende taksterne for de spildevandsselskaber, som de selv ejer; mens de skal sørge for, at miljø og natur ikke lider under den måde, vi vælger at håndtere spildevandet på.

Heldigvis får kommunerne hjælp til at løfte opgaven gennem lovgivningen: betalingsloven /1/, vandsektorloven /2/, planloven /3/, byggelovgivning /4/, naturbeskyttelsesloven /5/, miljømålsloven /6/ og miljøbeskyttelsesloven /7/ – herunder spildevandsbekendtgørelsen /8/.

Kommunerne skal have fokus på at beskytte recipienter mod overløb fra kloaker og flere kommuner har rettet blikket mod alternativer til renovering af kloaknettet for at imødekomme forventede klimaforandringer. Derfor er kommunerne begyndt at tænke på LAR – Lokal Afledning/Anvendelse af Regnvand i deres planlægning af spildevandshåndteringen.

I Københavns Kommune har vi oplevet en voldsom stigning i interessen for at nedsive regnvand lokalt, og det er kommunens opgave at sørge for, at dette sker under overholdelse af lovgivningen. Derfor kræver kommunen, at der indhentes tilladelse til nedsivning af spildevand efter miljøbeskyttelseslovens § 19.

FORMÅL

Sagsbehandling af ansøgninger om tilladelserne efter miljøbeskyttelseslovens § 19 skal behandles, så det sikres, at nedsivningen ikke giver anledning til en uacceptabel forurening af jord og grundvand. Det sikrer kommunen ved at se på, hvad spildevandet, som ønskes nedsivet, indeholder, og ved at undersøge, hvilken forurening, der allerede findes i jord og grundvand, som en øget nedsivning vil kunne sprede. Sagsbehandlingen skal desuden sikre, at nedsivningen foregår uden gener for omgivelserne i øvrigt.

ARBEJDSVÆRKTØJER

Kommunerne skal bruge lovgivning og vejledninger fra staten til at sagsbehandle ansøgninger om tilladelse til nedsivning af spildevand. Samtidig har kommunerne deres egne retningslinjer for, hvordan de vil sagsbehandle ansøgningerne.

Lovgivning

Miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1 lyder således:

” § 19. Stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, må ikke uden tilladelse

- 1) nedgraves i jorden,
- 2) udledes eller oplægges på jorden eller
- 3) afledes til undergrunden.”

Miljøbeskyttelseslovens formålsparagraf hjælper os yderligere til at forstå, hvad tankegangen bag lovgivningen er.

Miljøbeskyttelseslovens § 1 lyder således:

”§ 1. Loven skal medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Med denne lov tilsigtes særligt

- 1) at forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand, jord og undergrund samt vibrations- og støjulemper,
- 2) at tilvejebringe hygiejnisk begrundede regler af betydning for miljøet og for mennesker,
- 3) at begrænse anvendelse og spild af råstoffer og andre ressourcer,
- 4) at fremme anvendelse af renere teknologi og
- 5) at fremme genanvendelse og begrænse problemer i forbindelse med affaldshåndtering.”

For at hjælpe os yderligere med at sagsbehandle ansøgninger om tilladelse til nedsivning af spildevand, har Miljøministeriet lavet en spildevandsbekendtgørelse til os. I den står der:

” § 30. Tilladelse til afledning af tag- og overfladevand til nedsivningsanlæg, hvortil der ikke afledes husspildevand eller procesvand, kan meddeles, når følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Afstanden til vandindvindingsanlæg, hvortil der stilles krav til drikkevandskvalitet, er mindst 25 meter,
- 2) nedsivningsanlægget dimensioneres, placeres og udføres således, at der ikke opstår overfladisk afstrømning, overfladegener, eller gener i øvrigt,
- 3) afstanden fra nedsivningsanlægget til vandløb, søer og havet er mindst 25 meter, og
- 4) tag- og overfladevand kommer ikke fra offentlige veje, jernbaner eller befæstede arealer, der anvendes til parkering for mere end 20 biler.”

Hvis ikke der kan gives tilladelse efter § 30 i spildevandsbekendtgørelsen, kan sagsbehandleren ty til:

”§ 31. Er betingelserne i §§ 29 og 30 ikke opfyldt, kan tilladelse dog meddeles, når følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Tilladelsen er ikke i modstrid med områdets vandforsynings-, spildevands-, kommune- og vandplaner,
- 2) de hydrogeologiske forhold sandsynliggør, at nedsivningen vil kunne ske uden risiko for forurening af vandindvindingsanlæg,
- 3) nedsivningen vil ikke medføre forurening af grundvandsressourcer, der er anvendelige til vandforsyningsformål,

- 4) nedsivningen er ikke til hinder for, at de i vandplanen fastlagte mål for kvaliteten af grundvand, vandløb, søer og havet kan opfyldes, og
- 5) afstanden til vandløb, søer og havet er mindst 25 meter.”

I tilfælde, hvor ansøgningen går på nedsivning af spildevand på jordoverfladen, hvilket eksempelvis er tilfældet i regnbede, anvender kommunerne spildevandsbekendtgørelsens § 34:

”§ 34. Kommunalbestyrelsen kan efter indhentet udtalelse fra Sundhedsstyrelsen og kredsdyrlægen meddele tilladelse efter lovens § 19, stk. 1, til udledning eller udsprøjtning af spildevand uden jordbrugsmæssig værdi på jordoverfladen.

Stk. 2. Ved meddelelse af tilladelse efter stk. 1 skal det sikres, at udledningen eller udsprøjtningen ikke indebærer risiko for eller medfører

- 1) forurening af grundvand,
- 2) forurening af overfladevand,
- 3) sundhedsfare for mennesker eller dyr,
- 4) gener for omboende eller
- 5) overfladeafstrømning.”

Der er således givet mulighed for at tillade nedsivning af regnvand; men det kræver, at spildevandet fra tag og andre overflader i øvrigt ikke indeholder ”andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller have en væsentlig anden sammensætning”, som det beskrives i spildevandsbekendtgørelsens definition af tag- og overfladevand.

Retningslinjer og planer

Ansøgninger efter miljøbeskyttelseslovens § 19 skal alle behandles individuelt. Dvs., at sagsbehandlingen ikke må skære en type ansøgninger over én kam og give et standard svar på én type ansøgninger. Det er derfor vigtigt, at hver sag behandles individuelt og at der tages hensyn til:

- hvad der søges om tilladelse til at nedsive
- hvordan man ønsker at nedsive regnvandet og
- hvor man søger om tilladelse til at nedsive i hver enkelt ansøgning

I Københavns Kommune sagsbehandler vi ansøgningerne om tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19 individuelt; men vi har dog også nogle retningslinjer, som vi kan rette os efter.

I kommunen har vi fået politisk vedtaget en ”Strategi for jorden i København 2008-2015”, hvor et af målene er, at jord- og vandforureninger skal forebygges.

Dette er yderligere beskrevet i ”*Håndtering af vand ved byggeri og anlæg*”, hvor der står, at: ”Forurenet regnvand, der vil kunne forurene jord og grundvand, vil ikke kunne nedsives uden forudgående rensning. Nedsivning af regnvand kan ikke tillades på arealer med væsentlig jordforurening eller i områder, hvor grundvandet står særligt højt.”

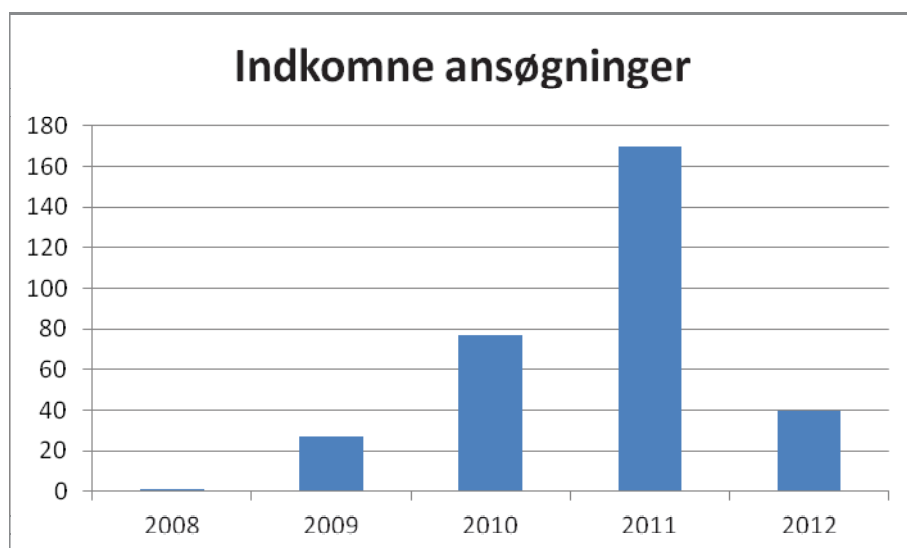
I den gældende spildevandsplan fra 2008 for Københavns Kommune, har man beskrevet, hvornår man vil have borgerne til at håndtere regnvandet lokalt:

”For alle nybyggerier, hvor grundarealet er større end 300 m², gælder dog, at tagvandet ikke ledes til kloaksystemet; men håndteres lokalt. Dette krav kan afviges, hvis der lokalt er forhold, der gør dette uhensigtsmæssigt”.

Kommunen har desuden beskrevet LAR som en løsningsmulighed for klimatilpasning i ”Københavns Klimatilpasningsplan” fra 2011.

RESULTATER

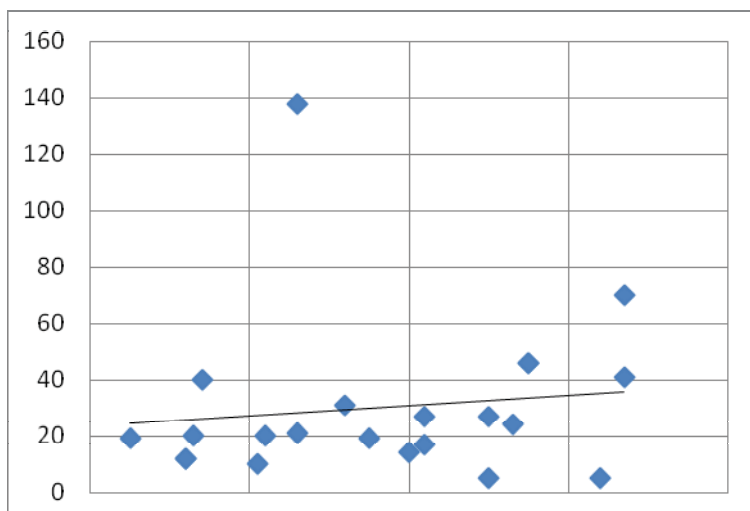
Oversigt over mængden af ansøgninger om tilladelse til at nedsive regnvand via faskiner, regnbede og anden nedsivning, der er kommet ind til Center for Miljø siden vi overtog sagsbehandlingen af ansøgninger i 2008, hvor der var en enkelt ansøgning. De 40 ansøgninger, som er anført for 2012 er for årets første 3 måneder, hvor antallet er det samme som i de samme måneder i 2011.

Figur 1. Indkomne ansøgninger om tilladelse til nedsivning af regnvand siden sagsbehandlingen blev placeret i Center for Miljø i 2008.

I perioden januar 2011 – marts 2012 er 12 sager (herfra 3 i 2012) endt med afslag eller med, at sagen er sat i bero, da ansøger ikke har leveret de oplysninger, som vi har efterspurgt for at få sagen fuldt oplyst.

Vi har desuden forsøgt at estimere, hvor lang sagsbehandlingstiden for ansøgningerne er i Københavns Kommune. Dette kan ses af nedenstående figur, hvor antal dage kan ses af y-aksen.

Figur 2. Sagsbehandlingstid for sager, der er afgjort i de første 3 måneder af 2012

Tilladelserne, der er givet i 2012, har gennemsnitligt været 30 dage undervejs. Såfremt den sag, der falder uden for normalen fratrækkes, kommer gennemsnittet dog ned på 25 arbejdsdage. Sagen med meget lang sagsbehandlingstid ændrede karakter flere gange og havde derfor ikke et typisk forløb.

DISKUSSION

Det er de enkelte kommuner, der kan bestemme, hvilken forurening de vil give tilladelse til via miljøbeskyttelseslovens § 19. Det er også de enkelte kommuner, som må bestemme, hvordan de risikovurderer ansøgninger om tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19.

Dette giver mulighed for store forskelle mellem, hvad de enkelte kommuner giver tilladelse til, hvilket er ganske naturligt. Det vigtigste er dog, at kommunerne er bevidste om, hvad de giver tilladelse til. I den nedenstående tekst beskrives de problemstillinger, som vi møder i Københavns Kommune, og de vurderinger vi typisk gør i forhold til problemstillingerne.

For at nedsivning af regnvand gennem overjorden til grundvandet kan finde sted på en miljømæssigt forsvarlig måde, stiller kommunen krav vedrørende **jordens forureningsstatus** og **indholdet af forurenende stoffer i spildevandet**, der nedsives.

Jordens forureningsstatus

Når man ønsker at foretage forceret nedsivning på et punkt eller i et område via eksempelvis faskiner, skal det sikres, at nedsivningen ikke påvirker en eksisterende forurening af poreluft, jord eller grundvand på en sådan måde, at foreningen spredes eller udgør en øget risiko for arealanvendelse, grundvandsressourcen eller recipienter.

Er der således kendskab til forurening eller kendskab til, at der har været eller er mulige potentielle forureningskilder på området, skal der som udgangspunkt foretages en forureningsundersøgelse og en risikovurdering af nedsivningen i forhold til undersøgelsens resultater.

Grundejer skal ligeledes oplyse om der er eller har været en nedgravet olietank på ejendommen og hvor denne er eller har været placeret.

I forbindelse med afklaringen om, hvorvidt der er behov for en forureningsundersøgelse, indhenter Center for Miljø, Københavns Kommune, oplysninger om arealets kortlægningsstatus, altså om arealet er forureningskortlagt på vidensniveau 1 eller 2. Endvidere har Center for Miljø, Københavns Kommune, en oversigt over gamle virksomheder i København. Oversigten gennemses i forhold til en vurdering af det aktuelle projekt. Udover kendte punktforureninger mv., har man i enkelte dele af København mange forureninger i et større område, hvilket kan være relevant i forhold til risikovurderingen af nedsivningen.

Oplysningerne er ikke fuldstændige og der er derfor behov for, at grundejer/ansøger oplyser om eventuelle forureningsforhold eller potentielle forureningskilder. Center for Miljø, Københavns Kommune, drøfter gerne dette med grundejer/ansøger.

Hvis Center for Miljø, Københavns Kommune, på baggrund af indhentede oplysninger vurderer, at der skal foretages en forureningsundersøgelse og risikovurdering på stedet hvor faskine eller lignende ønskes etableret, må grundejer/ansøger vurdere, hvorvidt ansøgningen ønskes opretholdt. Ønskes fortsat en tilladelse, skal grundejer/ansøger foranledige en forureningsundersøgelse og risikovurdering foretaget af et kvalificeret firma. Center for Miljø, Københavns Kommune, rådgiver gerne grundejer/ansøger om behovet for ekspertise mv. og går gerne i dialog i forhold til undersøgelsesprogrammet (omfang af undersøgelse, type af analyser mv.).

Som udgangspunkt må forventes, at der skal udføres én filtersat boring (til ca. fem til syv meters dybde), hvorfra der udtages én til to jordprøver samt én grundvandsprøve til analyse. I visse tilfælde kan der være behov for analyse af poreluften såvel som der kan være behov for at foretage yderligere undersøgelser. Oplægget til forureningsundersøgelsen skal drøftes med Center for Miljø, Københavns Kommune, forud for undersøgelsens gennemførelse.

Risikovurderingen danner baggrund for, om der gives tilladelse til nedsivningen eller om tilladelsen afslås.

Indholdet af forurenende stoffer i spildevandet

Det vurderes problematisk at nedsive urensset spildevand fra bl.a.:

- trafikerede veje
- p-pladser
- gårdarealer med diverse aktiviteter og med risiko for brug af pesticider og saltning
- belægningstyper med risiko for udvaskning af miljøfremmede stoffer

Indtil videre har København følgende retningslinjer, at vi ikke tillader nedsivning af urensset spildevand fra trafikerede veje, fra P-pladser eller gårdarealer. Typisk bruges eksempelvis miljøfremmede stoffer som pesticider og vejsalt på befæstede arealer. Problematisk belægningmaterialer er bl.a. asbest, kobber, zink, ældre glaserede tagsten og kunstgræsbaner/gummibelægninger. Uproblematisk er tegl, betontegl, skifer.

Indtil videre har vi desuden den retningslinje, at vi ikke tillader nedsivning ved kobber-, zink- og asbesttage. Det samme gælder for tagrender, hvor spildevand fra zink- og kobbertagrender ikke tillades nedsivet uden rensning.

KONKLUSION OG PERSPEKTIVERING

Københavns Kommune har valgt at fokusere på LAR i klimatilpasningen af spildevandshåndteringen. Dette fokus og mulighederne for at få dele af tilslutningsbidraget refunderet af for-

syningsselskabet har medført en stigning i antallet af ansøgninger om tilladelse til nedsivning af regnvand. Det er derfor kommunens opgave at sørge for, at etableringen af nedsivningsanlæggene sker efter gældende lovgivning og indenfor de retningslinjer, der er vedtaget i kommunen.

Til hjælp i den fremtidige sagsbehandling af ansøgninger om tilladelse til etablering af spildevandsanlæg til nedsivning af regnvand, ville det være formålstjenligt at få:

- undersøgt og efterprøvet forskellige rensningsmuligheder
- grundigt undersøgt miljøpåvirkninger af jord og grundvand fra eksisterende faskiner
- foretaget udvaskningstests fra diverse belægningstyper og løbende revurdere disse, når materialernes sammensætning ændres og hvis regnvandets kemiske egenskaber ændres

Det er vigtigt for vores arbejde med miljøbeskyttelse, at spildevandsplanlægningen ikke lægger op til løsninger, der erstatter et miljøproblem med et andet. Derfor er det vigtigt, at kommunerne kender de miljømæssige konsekvenser, af de tilladelser de giver og ikke blot holder fokus på de økonomiske konsekvenser for spildevandsforsyningerne ved at tillade at spildevandshåndteringen placeres lokalt i borgernes egne haver.

LOVGIVNINGSDREFERENCER

/1/ Bekendtgørelse af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v., LBK nr 633 af 07/06/2010

/2/ Lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold, LOV nr 469 af 12/06/2009

/3/ Bekendtgørelse af lov om planlægning, LBK nr 937 af 24/09/2009

/4/ Bekendtgørelse af byggeloven, LBK nr 1185 af 14/10/2010

/5/ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, LBK nr 933 af 24/09/2009

/6/ Bekendtgørelse af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (Miljømålsloven), LBK nr 932 af 24/09/2009

/7/ Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, LBK nr 879 af 26/06/2010

/8/ Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4, BEK nr 1448 af 11/12/2007

